

לה' הארץ ומלוואה... בחזקת...

מצוות השמיטה

"כדי שתדעו שהארץ שלי" (מדרש לקח-טוב, בחקותי 152, סנהדרין לט. ספרא בחוקותי ו)
"אז תרצה הארץ את שבתותיה... כל ימי השמה תשבות את אשר לא שבתה בשבתים עליה"
(ויקרא כו לד-לה) "מידה כנגד מידה, מאחר שלא שמרו על השמיטה, לפי שהתגאו כאילו הארץ היא שלהם, לפיכך הוגלו הימנה, להודיעם שהארץ היא לו ית'..." ("חשבה-לטובה" לרבי חנוך הניך מאלכסנדר)
"והארץ לא תמכר לצמתת כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי" (שם כה כג) וברש"י "אל תרע עיניך בה, שאינה שלך".

פסגת כל השמיטות - שנת היובל.

"וספרת לך שבע שבתות שנים, שבע שנים שבע פעמים, ... וקידשתם את שנת החמישים שנה... יובל היא..."
"בשנת היובל הזאת תשובו איש אל נחלתו" (ויקרא כה יג) "...ואל אחוזת אבותיו ישוב" (ויקרא כה מא), "בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו, לאשר לו אחוזת הארץ" (ויקרא כו כד)!!
וכן האומה "...לספור את השנים מעת השתלטנו על הארץ והזקנו בה..." (ספיה"צ לרמב"ם, עשה קמ"ו), "...אחר שנכבשה" (שם, ע"פ דפוס ראשון קושטא), "...משלנו על הארץ ומלכנו בה" (שם, נוסח תרגום ר' שלמה אבן איוב).
ויש לברר, כיצד דווקא בשנה בה כל אחד חוזר לנחלתו שלו, דווקא אז יתברר לנו שהארץ היא של ה' ולא שלנו?!
"והארץ לא תמכר לצמיתות – לחולטנית. כי גרים ותושבים אתם עמדי - ...דיו לעבד להיות כרבו, כשתהיה שלי הרי היא שלכם" (תורת-כהנים פ"ד מ"ה)
"כשתבוא הארץ להיות שלי דהיינו ביובל, הרי היא שלכם שחוזרת לבעליה" (רבנו-הלל)
הארת שמיטה הוא מיובל, רק שא"א להשיג רק אחר מצוות השמיטה (בית אברהם סלונים קסג)

צדקה

מחצית השקל

מחצית השקל... כי כל ישראל ערבים זה לזה... כלומר אני מחצית וחברי מחצית, אחד מצטרף לשני (דרשות רבי יוסף קארו, כי תישא)
כל יחיד ידע שצריך את חברו להשלימו (רבי שלמה אלקבץ מובא באלשיך הק' כי תישא)

מצוות הלוואה

חובה להלוות (דברים טו ז-יא) אף שקיים חשש סביר או אפילו בטחון גמור (כבמצוות שמיטה) שהלווה לא ישיב את ההלוואה.

מצוות צדקה

"אין צדקה משתלמה אל לפי חסד שבה" (סוכה מט:) לפי שמחת העני המקבל (בצילא נשא תשע"ב מד).
"דאמר רבי יוחנן: טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב שנאמר ולבן שנים מחלב אל תקרי לבן שינים אלא לבון שינים" (כתובות קיא:)

מעלת צדקה

קודם כל מצוה ומצוה שאדם עושה צריך לנקות עצמו מכל חטא ופשע... ע"י מצות צדקה שמקיים כל מצוה זוכה שהמצוה שלו עולה למעלה בלי שום עיכוב וחטיפה. (עצי חיים, מועדים, שקלים)

מכל המצוות שאדם עושה יש לו הארה ניכרת על פניו, וביותר ממצות צדקה... ומי שנותן צדקה יש תענוג וני"ר להקב"ה מחמת שאותו עני צועק למקום (אור לשמים, שמות)

לא לברר למי נותנים ועי"ז לא יבררו בדיננו (בצילא קרח תשעה ד)

עושר העשיר לעני (קיבלתי להעביר)

עושר העשיר לעני. (נוצר חסד קומרנא לאבות ד א)

"...שחלק העני, מפקידו ה' ביד העשיר, וזהו עושרו, שמופקדים בידו מעות העניים... " (אזה"ח הק' דברים טו ז)

כדי שיזכו העשירים שיבוא פרנסת העניים על ידם, מושך הקב"ה את כספם (של העניים) ומפקיד

אותם בידי העשיר (בצילא עקב תשע"ב יד)

" נסיון העושר גדול יותר מנסיון העוני"

כדי לעמוד בנסיון זה צריך תמיד לראות את העני אשר היה עשיר וירד מנכסיו כי לא היה גבאי בעושרו לחלקו למצוות... רק מכח העניים יוכלו העשירים לעמוד בעושרם (ברכת יצחק שוויגער עה"ת קב) ז"א שהכסף בכל מצב יינתן לצדקה או שהאדם שבי"ה יש לו יתן צדקה לי שחסר לו או שלייע ירד מנכסיו ויקבל צדקה מהעשיר. ז"א שבכל מצב מידת החסד תופיע בנתינת צדקה כביונה הנביא שאף שברח משליחותו הרי בבריחתו גרם שהמלחים התעוררו לתפילה.

הענק תעניק

השתתפות ברווחים

העשיר והעני

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו..." (ויקרא בהר כ"ה ל"ה) לא כתוב "והחזקת אותו",

"עץ חיים היא למחזיקים בה" "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעוניי" "יותר ממה שבעה"ב עושה

עם העני, העני עושה עם בעה"ב" (ויק"ר לד ז)

"שמונה מעלות יש בצדקה זו למעלה מזו. מעלה גדולה שאין למעלה ממנה זה המחזיק ביד ישראל

שמך..., או עושה עימו שותפות... כדי לחזק את ידו... ועל זה נאמר והחזקת בו... כלומר החזק בו

עד שלא יפול ויצטרך". (רמב"ם הלי מתנות עניים פ"י הל"ז)

"שם האיש אשר עשיתי עמו" (רות) עמי אין כתיב אלא עמו, ללמדך שיותר ממה שבעל הבית עושה

עם עני העני עושה עם בעל הבית" (מדרש רות זוטא)

בית כנסת הגר"א בשערי חסד

איסור ריבית

גם לעשירים